

Czelin - pierwszy słup graniczny nad Odrą

Czelin w XIX wieku zamieszkały był przez 2500 osób. W wyniku wysiedleń i zniszczeń podczas II wojny światowej liczba mieszkańców zmalała do 420. Czelin, który znajduje się w powiecie gryfińskim, jest miejscowością gdzie po raz pierwszy wbito słup graniczny nad Odrą, oznaczając tym samym nową granicę polsko-niemiecką po 1945 roku.

Wydarzenie to miało miejsce 27 lutego 1945, kiedy to żołnierze 6 Samodzielnego Batalionu Pontonowo-Mostowego 1. Armii Wojska Polskiego wbili przygotowany przez siebie słup graniczny. Na wyciosanym słupie zamieszczono tabliczkę z orłem i napisem Polska. Równocześnie do kwatery głównej Wojska Polskiego został nadany komunikat o tym, że oddział jako pierwszy dotarł do Odry i postawił nad nią graniczny słup. Oryginał meldunku znajduje się obecnie w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Dzisiaj w miejscu dawnego słupa granicznego stoi okazały obelisk, upamiętniający tamto wydarzenie.

Jednak historia Czelina sięga wiele wieków wstecz. Już w X wieku istniał tutaj gród, który wchodził w skład systemu zabezpieczającego szlak handlowy. Ale pierwsi mieszkańcy Czelina osiedlili się na tych terenach przeszło dwadzieścia wieków temu, co potwierdzono całkiem niedawno. W 2003 roku dokonano przypadkowego odkrycia fragmentów dawnej ceramiki i ludzkich kości. W związku z tym w latach 2004-2006 przeprowadzono dokładne badania archeologiczne, nadzorowane przez Muzeum Narodowe w Szczecinie. Okazało się, że znalezisko to pozostałości po pochówkach z I-III wieku n.e., świadczące o zamieszkiwaniu tych ziem przez germańskich Burgundów.

Dalsze dzieje Czelina są ściśle związane z historią ziemi chojeńskiej, która administracyjnie przynależała do Nowej Marchii. Nowa Marchia powstała w II połowie XIII wieku w wyniku przejęcia przez Brandenburgię ziemi lubuskiej i części ziem Wielkopolski. Tuż po tym wydarzeniu, w okolice Chojny i Myśliborza zostają sprowadzeni Templariusze. W następnym wieku, w związku z rozwojem i napływem ludności na ziemię chojeńskie, w 1317 roku Czelin uzyskał prawa miejskie.

Na ten sam okres datuje się również budowę kościoła, obecnie pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Kościół został zbudowany z ociosanych brył granitowych o regularnym kształcie. Po stronie zachodniej do głównej budowli dobudowano wieżę wraz z charakterystyczny portalem wejściowym. Od 1322 roku w parafii czelińskiej prowadzono kancelarię biskupstwa kamieńskiego, co znacznie podnosiło rangę miasta. Niestety wypracowana pozycja z biegiem lat uległa pomniejszeniu. W 1827 roku dokonano przebudowy kościoła wg projektu architekta Karla Schinkla, podwyższając mury oraz przebudowując wejściowy portal.

W trakcie II wojny światowej świątynia uległa zniszczeniu w ponad 70%, wliczając w to również utratę cennego wyposażenia. W latach 1982-1984 z wielkim pietyzmem starano się odbudować kościół, nadając mu pierwotny wygląd. Na szczególną uwagę zasługuje przywrócenie dawnej postaci portalu wejściowego. W następnych latach, kolejni administratorzy parafii dokonywali drobnych prac remontowo-restauratorskich m.in.: wymieniono dach, w prezbiterium postawiono granitowy ołtarz i chrzcielnicę.

Oprócz zabytków i miejsc pamięci Czelin to doskonałe miejsce na agroturystykę. Najnowszą atrakcją turystyczną jest niedawno utworzona tutaj Wioska Lapońska, która powstała w gospodarstwie agroturystycznym posiadającym certyfikat rolnictwa ekologicznego. W Wiosce Lapońskiej skosztować można gulaszu z kociołka, posłuchać o życiu reniferów, poznać zwyczaje lapońskie oraz zaznajomić się z zasadami ekologicznego rolnictwa. Jedną z atrakcji gospodarstwa są hodowane tutaj: daniele, muflony, renifery, dzikie króliki oraz dziki i świniodziki.